

Factsheet Onderzoek Oranje Huis Aanpak

22 Mei 2018

Doel en opzet van het onderzoek

In 2016 is het onderzoek gestart naar de effecten van de Oranje Huis methodiek. Doel van het onderzoek is in kaart te brengen welke effecten de hulpverlening in de Oranje Huizen heeft op veiligheid, trauma en welbevinden van cliënten. Hoe wordt geboden hulp ervaren, welke elementen in de hulpverlening werken positief en wat is de meerwaarde van de Oranje Huis methodiek?

Het onderzoek wordt gehouden onder cliënten van de Oranje Huizen in Alkmaar en Amsterdam (met en zonder kinderen). Zij krijgen op 3 meetmomenten, verspreid over anderhalf jaar, een schriftelijke vragenlijst voorgelegd, waarin zij bevraagd worden op bovenstaande thema's. Dit is het kwantitatieve onderzoek. Daarnaast is ook een kwalitatief onderdeel, het z.g. casusonderzoek. Hierbij worden, na de 2^e meting, diepte-interviews gehouden met enkele cliënten en hulpverleners uit de Oranje Huizen.

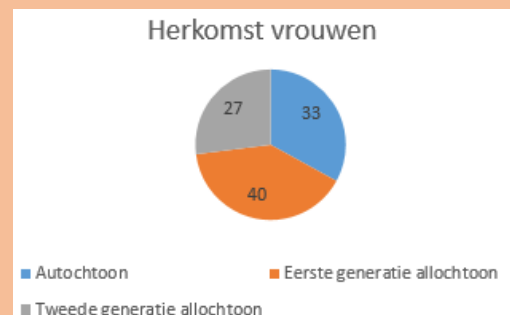
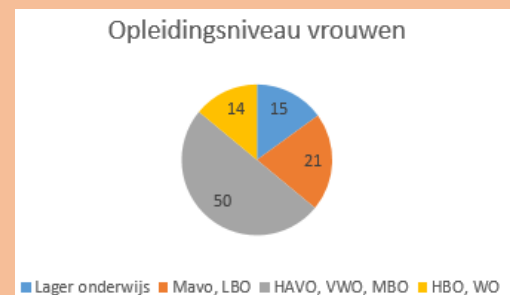
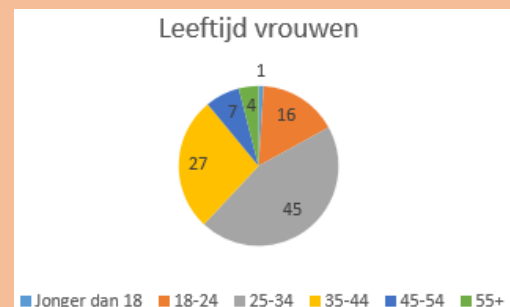
Voor het invullen van de gevalideerde vragenlijsten is voldoende kennis van de Nederlandse taal noodzakelijk. Omdat een groot aantal cliënten in het Oranje Huis de Nederlandse taal onvoldoende beheerst, is voor die doelgroep een kwalitatief onderzoek opgezet naar dezelfde thema's. Dit onderzoek bestaat uit semi-gestructureerde interviews door tweetalige onderzoekers of met behulp van een tolk.

Het onderzoek naar de Oranje Huis methodiek sluit aan bij het grotere cohort-onderzoek onder de cliëntpopulatie van 13 Veilig Thuis regio's. Ook in dit onderzoek worden de effecten van de geboden hulp onderzocht bij ouders met kinderen tussen de 3 en 18 jaar.

In deze factsheet geven we inzicht in de eerste bevindingen van het onderzoek. De eerste meting is uitgevoerd en geeft inzicht in de achtergrondkenmerken van de cliënten, de ernst van het geweld, hun trauma's, welbevinden en ontvangen hulp in de eerste periode. De volgende metingen zullen verder inzoomen op de effecten van de hulpverlening. Daarover kunnen we nu nog niets zeggen.

Resultaten eerste kwantitatieve meting: achtergrond cliënten

In totaal hebben 92 vrouwen aan de eerste meting deelgenomen, waarvan 49 vrouwen kinderen hebben tussen 3 en 18 jaar, 15 vrouwen hebben jonge kinderen (tussen de 0 en 3 jaar), 20 vrouwen hebben geen kinderen en 4 vrouwen hebben kinderen ouder dan 18. Van 4 vrouwen is het onbekend. In onderstaande figuren is de achtergrond van de cliënten weergegeven.

De meeste vrouwen hebben geen betaald werk (86%) en een inkomen beneden de 1500 euro (94%).

Factsheet Onderzoek Oranje Huis Aanpak

22 Mei 2018

Mate van geweld

Bij de meeste vrouwen (82%) was het geweld afkomstig van de toenmalige partner. Een kleine groep (12%) heeft de relatie (nog) niet verbroken. Van 6% is onbekend of het gerapporteerde geweld over de voormalige partner of huidige partner ging.

Bij geweld kan het gaan om fysiek geweld (slaan, schoppen, krabben, bijten), psychisch geweld (vernederen, uitschelden, dreigementen uiten) en seksueel geweld. In onderstaande tabel is te zien hoeveel vrouwen minimaal 1 keer de verschillende vormen van geweld hebben ervaren en om hoeveel incidenten het gemiddeld ging het afgelopen jaar. Ook staat in de tabel hoeveel respondenten zelf ook minimaal 1 keer geweld hebben gebruikt tegen hun (ex-) partner.

Tabel 1

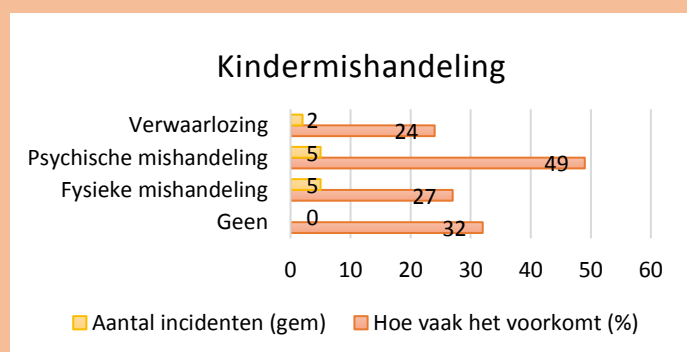
Type geweld	Geweld door (ex-)partner (min 1 x)	Gem. aantal incidenten	Geweld door respondent zelf (min 1 x)	Gem. aantal incidenten
Fysiek	96%	72	50%	10
Psychisch	99%	75	94%	32
Seksueel	66%	25	15%	2

Er is bij bijna alle respondenten sprake van fysiek en/of psychisch geweld (96% respectievelijk 99%). Ook het aantal vrouwen dat aangeeft seksueel geweld te hebben ervaren is groot (66%). Het gaat in veel gevallen om ernstig geweld: 90% van de vrouwen geeft aan letsel te hebben opgelopen in het afgelopen jaar (gemiddeld 8 keer).

We zien dat er sprake is van ernstig geweld door de (toenmalige) partner. Ook vrouwen gebruiken geweld, maar dit is veel minder frequent en ernstig. Veel vrouwen gebruiken psychisch geweld (94%); 50% geeft aan fysiek geweld te gebruiken. Bijna de helft van de vrouwen geeft aan dat de partner hierbij letsel heeft opgelopen (gemiddeld 3 keer).

Kindermishandeling

Aan vrouwen met kinderen is gevraagd in hoeverre er, naast partnergeweld, ook sprake is geweest van kindermishandeling het afgelopen jaar. Hierbij maken we onderscheid tussen fysieke mishandeling, psychische mishandeling en verwaarlozing. Zie onderstaande figuur.

(Jeugd)trauma's cliënten

75% van de ondervraagde vrouwen heeft te maken met trauma's uit de jeugd. Gemiddeld hebben de cliënten 4 jeugdtrauma's (zie tabel 1).

Tabel 2

Soort jeugdtrauma	Percentage
Psychische mishandeling	49%
Fysieke mishandeling	51%
Seksueel misbruik	37%
Geestelijk verwaarloosd	49%
Fysiek verwaarloosd	12%
Gescheiden ouders	53%
Mishandeling van moeder (getuige IPV)	33%
Probleemdrinker, alcoholist of drugsgebruiker in huishouden	32%
Depressief gezinslid (zelfmoordpoging)	30%
Gezinslid gedetineerd	25%

Daarnaast heeft 40% momenteel (ten tijde van de eerste meting) minimaal 1 klinisch trauma (gemiddeld 3 trauma's). Vrouwen rapporteren het vaakst depressie, opdringerige ervaringen en defensieve vermijding.

Trauma kinderen

De respondenten is ook gevraagd of hun kinderen een trauma hebben. Van alle kinderen heeft 35% minimaal 1 klinisch trauma en 15% heeft minimaal 1 subklinisch trauma. Kinderen hebben het vaakst last van angstige, depressieve of PTSD klachten. Kinderen met een (sub)klinisch trauma hebben gemiddeld 3 trauma's.

"Als je iemand kent, kun je hetgeen iemand zegt in de context plaatsen"
Hulpverlener Oranje Huis

Hulp

Bijna alle vrouwen (94%) hebben het afgelopen jaar informele of formele hulp ontvangen; 14% geeft aan dat de (voormalige) partner (ook) hulp heeft ontvangen. Van de vrouwen met kinderen tussen 3 en 18 jaar geeft 55% aan dat (ook) een of meerdere kinderen het afgelopen jaar hulp hebben ontvangen. Vrouwen geven aan dat ze verschillende vormen van hulp hebben gekregen (zie tabel 3). Bij ruim 70% is de politie het afgelopen jaar betrokken geweest. Bij ongeveer een vijfde van de vrouwen zijn een of meerdere kinderen onder toezicht geplaatst; bij 13% van de vrouwen is één kind of meer uit huis geplaatst.

Tabel 3

Soort hulp	Percentage
Familie	54%
Vrienden	45%
Buren	23%
Huisarts	44%
Wijkteam	26%
Docent/ leraar op school	16%
Algemeen maatschappelijk werk	42%
School maatschappelijk werk	10%
Consultatiebureau	9%
Centrum voor Jeugd en Gezin	11%
Andere hulp dan hierboven	34%

Factsheet Onderzoek Oranje Huis Aanpak

22 Mei 2018

Resultaten onderzoek niet-Nederlands sprekende cliënten

Omdat een groot aantal cliënten in het Oranje Huis de Nederlandse taal onvoldoende beheerst, is voor die doelgroep een kwalitatief onderzoek opgezet naar dezelfde thema's als de schriftelijke meting. Dit onderzoek is uitgevoerd onder 12 vrouwen die in een Oranje Huis verblijven of na de crisisopvang ambulante hulp ontvangen. Daarnaast is in een focusgroep gesproken met 14 hulpverleners uit de beide Oranje Huizen. De hoofdvraag was: sluit de Oranje Huis methodiek aan bij cliënten die het Nederlands niet goed beheersen?

Het zijn vrouwen afkomstig uit verschillende (vooral) niet-Europese landen, zoals Afghanistan, Iran, Syrië, Filippijnen, Egypte, Turkije, India en Italië. De vrouwen hebben een leeftijd variërend tussen 25 en 50 jaar, gemiddeld 2 kinderen, variërend in leeftijd van 2 tot 28 jaar, en de vrouwen hebben een relatief hoge opleiding.

"We moeten tijd maken om de cliënt te begrijpen, luisterend oor zijn en in de huid van iemand kruipen"
Hulpverlener Oranje Huis

Mate van geweld

De ernst van het geweld waar deze vrouwen mee te maken hebben gehad is nog ernstiger dan de hiervoor beschreven groep: het gaat om zeer langdurig ernstig geweld, waar regelmatig ook sprake is van seksueel geweld. De gesproken vrouwen willen op geen enkele manier meer contact met hun voormalige partner.

Hulp

De meeste vrouwen geven aan dat zij in de periode voorafgaand aan het Oranje Huis al een vorm van hulp te hebben gekregen, bijvoorbeeld maatschappelijk werk of huisarts, of er was contact met de politie. De hulp van familie en vrienden was vooral praktisch, en vanuit de familie ook gericht op herstel van de relatie.

Ondersteuning vanuit Oranje Huis

De vrouwen ervaren de hulpverlening in het Oranje Huis als positief en geven de hulp gemiddeld een 9. Zij voelen zich veilig, ervaren respect en vertrouwen, en herwinnen aan zelfstandigheid. De vrouwen waarderen de praktische ondersteuning die ze krijgen, de informatie die ze ontvangen, vooral ook de uitleg over wet- en regelgeving. Er is waardering voor de aangeboden cursussen en gesprekken gericht op het versterken van zelfvertrouwen en veiligheid. Het feit dat vrouwen de Nederlandse taal niet beheersen en er vaak via een tolk wordt gesproken, wordt niet als grote belemmering gezien, omdat er zoveel meer belangrijk is in het contact, zoals vertrouwen, respect, begrip en steun. En dit is niet alleen afhankelijk van taal.

De tevredenheid voert de boventoon, maar vrouwen hebben ook wensen. Er is behoefte aan meer mogelijkheden om de

Nederlandse taal te leren, meer begeleiding van de kinderen en meer praktische ondersteuning, bijvoorbeeld bij het doen van aanvragen of het vinden van een woning.

Hulpverleners

De hulpverleners in de focusgroep herkennen bovenstaande bevindingen. De taal is niet het grote probleem. Wel de tijd. Het kost tijd om de (culturele) achtergrond van de cliënt en haar kinderen te leren kennen, om een gezamenlijke taal (met handen en voeten, bepaalde woorden en uitdrukkingen) te ontwikkelen. En ook de praktische zaken die geregeld moeten worden en het wegwijs maken in het Nederlandse systeem kosten tijd. Daarnaast bevestigen de hulpverleners dat de problematiek van deze vrouwen en kinderen nog ernstiger is als het gaat om geweldservaringen en trauma. Dit hangt samen met de achtergrond van deze vrouwen, zoals vluchten uit een oorlogsgebied of totale isolement in Nederland.

De hulpverleners menen dat de Oranje Huis methodiek zeker geschikt is voor deze doelgroep, omdat de aanpak gericht is op maatwerk. Het versterken van de eigen kracht en autonomie is een belangrijk element dat aansluit bij deze vrouwen. Om de Oranje Huis methodiek goed uit te voeren bij deze doelgroep is er echter wel meer tijd nodig. Om gesprekken te voeren, een open relatie op te bouwen, kennis op te doen over de (culturele) achtergrond van cliënten en voor praktische zaken.

Conclusies

- o De achtergrond van de vrouwen in de opvang is divers, qua leeftijd, opleidingsniveau en herkomst.
- o Bijna alle vrouwen hebben te maken met een combinatie van fysiek, psychisch en seksueel geweld.
- o Twee op de drie vrouwen in het onderzoek heeft te maken gehad met seksueel geweld.
- o 75% van de vrouwen heeft een of meerdere jeugdtrauma's.
- o 40% van de vrouwen heeft minimaal 1 klinisch trauma.
- o 35% van de kinderen heeft minimaal 1 klinisch trauma.
- o 94% van de vrouwen heeft al eerder hulp gehad/gezocht voor ze in het Oranje Huis kwamen.
- o De werkwijze in het Oranje Huis sluit ondanks de taalbarrière ook goed aan bij niet-Nederlands sprekende vrouwen.

Vervolg

Het effectonderzoek loopt door tot 2020. De eerste meting is afgerond in het voorjaar van 2018. De tweede meting is inmiddels gestart en loopt door tot in voorjaar 2019. Na deze meting worden ook diepte-interviews gehouden met acht cliënten en hulpverleners. De derde meting staat gepland voor eind 2019. De eindanalyse zal in 2020 plaatsvinden.